

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/225/2018
Identifikačné číslo spisu:	3708206950
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3708206950.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú koná Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, IČO: 17335345, proti žalovanej N. Q., bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej č. 7, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 14 C 218/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 16. júna 2016 sp.zn. 4 Co 377/2015, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa v konaní domáhala určenia, že výlučnou vlastníčkou nehnuteľností v katastrálnom území Q. vedených v katastri nehnuteľností v registri „C“ ako parcela č. XXX/XX. - trvalý trávnatý porast vo výmere XXX m², parcela č. 791/15 - trvalý trávnatý porast vo výmere XXX m², parcela č. XXX/XX - ostatné plochy vo výmere XXX m², parcela č. XXX/XX - ostatné plochy vo výmere XXX m² a parcela č. XXX/XX. - ostatné plochy vo výmere XX m² (ďalej aj len „sporné pozemky“), je Slovenská republika v správe Slovenského pozemkového fondu (ďalej len „SPF“).

2. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. februára 2015 č.k. 14 C 218/2008-344 určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou sporných pozemkov; rozhodol tiež o trovách konania. Konštatoval, že žalobkyňa osvedčila svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení [§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)] a v danom prípade je aktívne vecne legitimovaná. Pasívna vecná legitimácia žalovanej vyplýva z toho, že v katastri nehnuteľností je vedená ako výlučná vlastníčka sporných pozemkov v zmysle notárskej zápisnice spísanej dňa 13. novembra 1998 pod sp.zn. N 512/98, Nz 495/98, ktorá osvedčuje vyhlásenie žalovanej o vydržaní vlastníckeho práva (ďalej len „notárska zápisnica“). Žalovaná do notárskej zápisnice uviedla, že oprávnenosť svojej držby vyvodzuje z dlhodobého užívania sporných pozemkov jej rodičmi. Podkladom pre vydanie notárskej zápisnice bol geometrický plán vyhotovený 22. septembra 1993 (ďalej len „geometrický plán z roku 1993“), ktorý bol ale vyhotovený v rozpore so skutočným stavom, lebo nerešpektoval neknihovanú verejnú cestu. Stav zodpovedajúci skutočnosti zachytil až geometrický plán z 11. júna

2008 (ďalej len „geometrický plán z roku 2008“). Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvej inštancie k záveru, že rodičia žalovanej neboli za účinnosti uhorského obyčajového práva dobromyseľnými držiteľmi parcely a žalovaná nepreukázala, na základe čoho (akého titulu) vstúpila do držby časti neknihovanej parcely č. XXX.. Podkladom pre záver o dobromyseľnosti jej držby nemôže byť súhlasné stanovisko obce k vydržaniu, ani ohradenie pozemkov, dlhodobé užívanie bez spochybňovania držby alebo vlastníctva, ale ani geometrický plán z roku 1993. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie opodstatnenej žalobe vyhovel; o náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 148 O.s.p.

3. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. júna 2016 sp.zn. 4 Co 377/2015 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Stotožnil sa s právnymi závermi súdu prvej inštancie a tiež s odôvodnením jeho rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Konštatoval neopodstatnenosť odvolacej námietky žalovanej, podľa ktorej SPF nebol oprávnený konať za žalobkyňu v časti týkajúcej sa pozemkov vedených ako „ostatná plocha“. Za nedôvodnú označil aj odvoláciu námietku spočívajúcu v argumentácii, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru odvolacieho súdu založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie na správnej aplikácii a interpretácii ustanovení súčasnej a predchádzajúcej právnej úpravy držby a vydržania. Poukázal na to, že notárska zápisnica nemá konštitutívne účinky, len osvedčuje existenciu vyhlásenia určitého obsahu, nie jeho pravdivosť alebo súlad s právnym stavom. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je opodstatnený záver, že v danom spore nebola splnená významná podmienka vydržania - oprávnená držba. K odvolacej námietke, že sporná časť nehnuteľností nebola v minulosti neknihovanou parcelou, odvolací súd uviedol, že záväzná je pozemkovoknižná mapa, v ktorej sporná parcela nie je označená parcelným číslom, teda ide o neknihovanú parcelu. Podľa názoru odvolacieho súdu je neopodstatnená aj námietka žalovanej, že prvoinštančným súdom jej bola odňatá možnosť realizovať procesné oprávnenia účastníčky konania. Na štyroch pojednávaniach jej súd prvej inštancie vytvoril dostatočnú možnosť vyjadriť sa tak k predmetu konania, ako aj k výsledkom dokazovania. Odvolací súd, nesúhlasiac s námietkou žalovanej o nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, konštatoval, že napadnutý rozsudok má všetky náležitosti vyžadované zákonom, obsahuje stanoviská a argumentáciu obidvoch procesných strán, primerane vysvetľuje, z ktorých dôkazov vychádzal súd, akými úvahami sa riadil, a zároveň odôvodňuje posúdenie veci po právnej stránke. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie datované 7. septembrom 2016. Podľa jej názoru došlo v konaní k procesným vadám zmätočnosti uvedeným v § 420 písm. c/ a f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Procesnú prípustnosť dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

4.1. K argumentácii týkajúcej sa procesnej vady v zmysle § 420 písm. c/ CSP žalovaná uviedla, že štát je osobitný subjekt, ktorý nemá spôsobilosť samostatne pred súdom konať, preto zaň musí konať jeho zákonný zástupca určený osobitným predpisom (§ 73 CSP). Vo vzťahu k pozemkom, ktoré sú v katastri nehnuteľností vedené ako „ostatné plochy“, nebol SPF oprávnený konať za štát. Je síce pravdou, že od 1. januára 2008 bolo rozšírené oprávnenie SPF konať za štát (mediiným) v konaniach, v ktorých je vlastníctvo štátu sporné, táto zmena sa ale týkala iba poľnohospodárskych pozemkov; „ostatné plochy“ takými nie sú. V sporoch o vlastníctvo nepoľnohospodárskej pôdy nekoná za štát SPF. Vzhľadom na to, že v danej veci žalobu nepodal štát zastúpený na to oprávneným subjektom, bolo konanie v časti týkajúcej sa pozemkov označených ako „ostatné plochy“ zmätočné a malo byť zastavené.

4.2. K procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo tým, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie listinami označenými žalovanou a v odôvodnení nevysvetlil, prečo tak nepostupoval. Na existenciu týchto, tzv. opomenutých dôkazov, odvolací súd vôbec neprihliadol a napriek tomu konštatoval súlad odôvodnenia prvoinštančného rozsudku so zákonom (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Z porovnania rozsudkov súdov je zrejmé, že odvolací súd úplne rezignoval na prieskum rozsudku súdu prvej inštancie a zašiel tak ďaleko, že „jeho rozhodnutie obsahuje vady zásadnej, hrubej a podstatnej povahy, ktoré nemôžu ostať nepovšimnuté v svetle práva žalovanej na spravodlivý súdny proces“.

4.3. Žalovaná na podporu argumentácie, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že odvolací súd sa svojím právnym názorom (v zmysle ktorého pre nadobudnutie vlastníctva je rozhodujúca nie oprávnenosť držby toho, kto nehnuteľnosť drží, ale jeho právnych predchodcov) odklonil od zaužívanej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyjadrenej v judikáte R 73/2005 a rozhodnutí sp.zn. 5 Cdo 87/2010 [poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v zátvorke uvádza „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)]. V rozhodnutiach najvyššieho súdu je konštantne zastávaný názor, podľa ktorého je pri vydržaní ospravedliteľný skutkový omyl držiteľa (3 Cdo 97/2009 a 6 Cdo 78/2011), ku ktorému na strane žalovanej došlo aj v danom prípade. Jej omyl bol vyvolaný konaním kompetentného orgánu štátu (6 Cdo 66/2010) a obce, ktoré v nej vyvolalo dojem, že užívaním parcely č. 801 nekoná bezprávne.

4.4. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyvodzovala žalovaná z toho, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola dosiaľ vyriešená otázka, či v ustanovení § 130 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka (podľa ktorého sa v prípade pochybností predpokladá, že držba je oprávnená) je upravená hmotnoprávna vyvrátiteľná domnienka s procesnými dôsledkami vyplývajúcimi z § 192 CSP. Dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenou je tiež otázka, či sa podľa uhorského obyčajového práva vyžadoval alebo nevyžadoval titul pre vstup do dobromyseľnej držby a či sa držba považovala v prípade pochybností za dobromyseľnú.

4.5. Z týchto dôvodov žalovaná žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a tiež ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnutý rozsudok vychádza z vecne správnych skutkových a právnych záverov súdov. Podľa jej názoru neobstoí argumentácia žalovanej o prípustnosti podaného dovolania v zmysle § 420 písm. c/ a f/ CSP, ale ani v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Žiadala preto dovolanie zamietnuť.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), uznesením zo 17. mája 2017 sp.zn. 3 Cdo 18/2017 dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

6.1. V odôvodnení odmietajúceho uznesenia dovolací súd uviedol, že sa riadil závermi veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP) vyjadrenými v uznesení z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017, v zmysle ktorých je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP neprípustná, a preto skúmal prípustnosť dovolania žalovanej iba v zmysle § 420 písm. c/ CSP. Konštatoval, že toto ustanovenie dopadá na procesnú situáciu, v ktorej sú kumulatívne splnené obidve podmienky z neho vyplývajúce, teda to, že procesnou stranou bol ten, a/ kto nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a b/ za koho nekonal (hoci mal) zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Z procesného hľadiska má ale štát procesnú subjektivitu a tiež neobmedzenú procesnú spôsobilosť. Na strane štátu nemôže dôjsť k nedostatku procesnej spôsobilosti. Odborná právnická literatúra už pred 1. júlom 2016 dospela k názoru, podľa ktorého „spôsobilosť právnickej osoby na právne úkony a plná procesná spôsobilosť je teda totožná s okamihom, kedy sa právnická osoba stáva subjektom práva“ (porovnaj Jaroslav Krajčo a kolektív, Občiansky súdny poriadok, Komentár, I. diel, Eurounion, 2010, str. 127). Konštatovala tiež, že „právnické osoby a štáty ju (procesnú spôsobilosť) majú bez obmedzenia“ (porovnaj Števček/Ficová a kolektív, Občiansky súdny poriadok, Komentár, Nakladateľství C. H. Beck, 2009, str. 670). Najvyšší súd pritom už v minulosti konštatoval, že „o procesnej spôsobilosti štátu nemožno mať pochybnosti“ (3 Cdo 398/2012). Nedostatok procesnej spôsobilosti sa reálne môže vyskytnúť iba na strane fyzickej osoby (3 Cdo 398/2012).

6.2. Z týchto dôvodov najvyšší súd v uznesení sp.zn. 3 Cdo 18/2017 uzavrel, že žalovaná neopodstatnene namieta existenciu procesnej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. c/ CSP.

7. Na základe sťažnosti ústavný súd v náleze zo 7. augusta 2018 sp.zn. II. ÚS 570/2017 (ďalej len

„Nález“) konštatoval, že najvyšší súd uznesením sp.zn. 3 Cdo 18/2017 porušil základné právo žalovanej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7.1. V Náleze poukázal na to, že 25. apríla 2018 prijal k otázke ústavnosti zákazu kumulácie dovolacích dôvodov zjednocujúce stanovisko svojho pléna sp.zn. PLz ÚS 1/2018 s týmto výrokom: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a/ až f/ CSP a najvyšší súd pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“. Ústavný súd v Náleze poukázal aj na to, že sám najvyšší súd svoje skoršie stanovisko veľkého senátu občianskoprávného kolégia revidoval a v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018 uviedol, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP prípustná je.

7.2. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

8. Najvyšší súd je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v Náleze [§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (viď tiež § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z.z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov)]. Vzhľadom na to skúmal prípustnosť dovolania žalovanej aj z hľadísk, na ktoré pri skoršom rozhodovaní nevzal zreteľ.

K otázke vady konania v zmysle § 420 písm. c/ CSP

9. Pokiaľ dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. c/ CSP, treba uviesť, že touto jej argumentáciou sa už dovolací súd podrobne zaoberal v uznesení sp.zn. 3 Cdo 18/2017. Podstatou záveru dovolacieho súdu, že predmetná vada je žalovanou tvrdená nedôvodne, je to, že uvedené ustanovenie dopadá na procesnú situáciu, v ktorej sú kumulatívne splnené dve podmienky - že procesnou stranou bol ten, a/ kto nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a b/ za koho nekonal (hoci mal) zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Z procesného hľadiska má ale štát procesnú subjektivitu a tiež neobmedzenú procesnú spôsobilosť. I keby za štát prípadne konal subjekt, ktorý zaň konať nemal (nemohol), nešlo by o procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. c/ CSP. Dovolací súd sa k tejto argumentácii žalovanej podrobnejšie nevyjadruje tiež vzhľadom na procesný úkon žalovanej („čiasťočné späťvzatie dovolania“), ktorým prejavila vôľu, aby sa už dovolací súd nezaoberal otázkou prípustnosti jej dovolania podľa uvedeného ustanovenia.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP

10. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať

sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

14. Abstrahujúc od jednotlivostí je z hľadiska obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) zrejmé, že žalovaná súdom vytýka, že nevykonali všetky navrhované dôkazy, vykonané dôkazy nevyhodnotili správne, v dôsledku čoho dospeli k neúplným a nesprávnym skutkovým zisteniam a z nich vyvedeným nesprávnym skutkovým záverom.

14.1. Treba preto uviesť, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom (civilnom) konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov (procesných strán) na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď judikát R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

14.2. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalovaná naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (R 42/1993, 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

14.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp.zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej

neudržateľnosti.

15. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalovaná vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP tiež z toho, že odvolací súd - podľa jej názoru - nerozhodol vecne správne, lebo náležite neposudzoval napadnutý rozsudok z hľadiska správnosti právnych záverov súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Najvyšší súd už ale za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy opakovane konštatoval, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi občianskeho súdneho konania neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012). Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018).

16. Žalovaná vytýka odvolaciemu súdu tiež nedostatočnú preskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku. Najvyšší súd preto uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „ inú vadu konania “ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „ Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

17. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu mal v danom prípade procesný postup odvolacieho súdu znaky procesnej vady konania, na ktorú sa vzťahuje druhá veta predmetného stanoviska.

18. Odvolací súd vychádzal z toho, že žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka sporných nehnuteľností na základe notárskej zápisnice osvedčujúcej jej vyhlásenie o vydržaní vlastníckeho práva týchto nehnuteľností. Podkladom pre vyhotovenie notárskej zápisnice bol geometrický plán z roku 1993. Obecný úrad Červený Kameň na základe údajov uvedených v (inom) geometrickom pláne z roku 2008 inicioval 14. augusta 2008 odstránenie duplicity evidencie vlastníctva sporných nehnuteľností. Súd mal zo znaleckého posudku Ing. Vladimíra Hrivíka č. 11/2013 preukázané, že časť nehnuteľností vedených ako vlastníctvo žalovanej bola vytvorená z neknihovanej parcely v extraviláne, ktorá bola užívaná ako obecná cesta. Podľa názoru tohto znalca geometrický plán z roku 1993 nerespektoval priebehy hraníc pôvodnej neknihovanej cesty a správna je identifikácia pozemkovoknižného stavu v geometrickom pláne z roku 2008.

19. Výsledkami vykonaného dokazovania mal odvolací súd ďalej preukázané, že rodičia žalovanej (Z. C. a Y. C.) nadobudli na základe darovacej zmluvy z 22. júla 1926 vlastníctvo parcely č. XXX. - orná pôda s výmerou XX XXX m², ktorá bola zapísaná („zaknihovaná“) vo vložke č. XXX, pričom darovanie, pokiaľ išlo o „zaknihovanú nehnuteľnosť“ bolo zapísané do pozemkovej knihy. Za nesporné mal tiež to, že rodičia žalovanej od roku 1926 užívali (a ohradili plotom) tak nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe, ako aj nehnuteľnosti v pozemkovej knihe nezapísané („nezaknihované“). Vychádzajúc z okolností, za ktorých rodičia žalovanej nadobudli v roku 1926 vlastníctvo im darovaných nehnuteľností dospel ale k záveru, že rodičia žalovanej nemohli byť presvedčení o tom, že im patrí aj do pozemkovej knihy nezapísaná nehnuteľnosť. Bolo totiž všeobecne známe, že vlastnícke právo sa (podľa v tom čase platného právneho stavu) prevádzalo až zápisom do pozemkovej knihy. Dlhodobá držba nehnuteľnosti právnymi predchodcami odporkyne bez toho, že by bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v nich vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkmi nehnuteľnosti, nebola preto postačujúca pre skutkový záver, podľa ktorého predmet sporu užívali s vedomím, že sú jeho vlastníkmi. Z týchto dôvodov nemohla byť dobromyseľnou držiteľkou ani žalovaná.

20. Zo spisu vyplýva, že žalovaná sa proti žalobe (postúpenej miestne príslušnému súdu 29. septembra 2008 a žalovanej doručenej 9. decembra 2008) bránila argumentáciou založenou predovšetkým na tom, že sporné nehnuteľnosti nadobudli do vlastníctva už jej právni predchodcovia právnym titulom vydržania

podľa uhorského obyčajového práva, resp. že sporné nehnuteľnosti so započítaním doby držby jej rodičov nadobudla ona sama vydržaním podľa ustanovení § 115 a § 116 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. Súd, z dôvodov ktoré uviedli v odôvodneniach svojich rozhodnutí, zhodne dospeli k záveru, že držba právnych predchodcov a aj žalovanej nemohla byť za daných okolností dobromyseľná.

21. Je však zároveň zrejmé, že žalobkyňa sa v konaní na súdoch oboch inštancií bránila tiež tým, že sporné pozemky nadobudla vydržaním podľa ustanovení Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení účinnom od 1. januára 1992. Nasvedčuje tomu obsah viacerých procesných úkonov žalovanej, medziiným obsah odvolania a v ňom vyjadrená požiadavka, aby súdy (s procesnými dôsledkami) aplikovali ustanovenie § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého v pochybnostiach treba mať za to, že držba je oprávnená. Uvádzala, že podľa ustanovení tohto Občianskeho zákonníka aj ona sama splnila zákonné podmienky vydržania a z jej strany bola držba predmetu sporu dobromyseľná jednak so zreteľom na obsah vyjadrenia obce, notárskej zápisnice osvedčujúcej vydržanie (spísanej 13. novembra 1998) a tiež úradné („štátne“) overenie geometrického plánu z roku 1993. V podaní z 24. júna 2009 (č.l. 43 spisu) vyjadrila presvedčenie, že išlo o úkony subjektov, ktoré vydali v medziach im zverených právomocí, preto od nej nemožno spravodlivo žiadať (s dôsledkami jej nedobromyseľnosti), aby kedykoľvek pochybovala o správnosti verejnej listiny, ktorá jej užívaci stav identifikovala výlučne právnym stavom. Pokiaľ aj prípadne po vydaní notárskej zápisnice konala v omyle, išlo o omyl ospravedlniteľný. V odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie zopakovala, že aj znalec v roku 1993 pri vyhotovení znaleckého posudku a obec v roku 1998 pri vypracovaní potvrdenia pre účely spísania notárskej zápisnice o osvedčení vydržania vychádzali z toho, že stav užívaci zodpovedá stavu právnemu. Tvrdila, že aj v prípade možnosti jej omylu zostáva faktom, že už vtedy mohla byť oprávnená presvedčená o jednote užívacieho a vlastníckeho stavu a tiež o tom, že ide o doklady potvrdzujúce skutočnosť, že predmet sporu je súčasťou nehnuteľností v jej vlastníctve. Zdôraznila, že nemožno pochybovať o jej dobromyseľnosti, keď samotné „štátne orgány a obec“ potvrdili tento stav. Žalovaná teda bezpochyby vyvodzovala splnenie podmienok vydržania aj z iného skutkového stavu, než na ktorý sa pri odôvodňovaní rozhodnutia zamerlal odvolací súd. Aj bez výslovného vyjadrenia možno z jej procesných úkonov (§ 124 ods. 1 CSP) vyvodiť, že za titul svojho dobromyseľného vstupu do držby považovala úradne („štátom“) osvedčené overenie geometrického plánu z roku 1993, prípadne potvrdenie obce z 1998 alebo notársku zápisnicu.

22. Na argumentáciu, v zmysle ktorej žalovaná nadobudla predmet sporu právnym titulom vydržania podľa ustanovení Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení účinnom od 1. januára 1992, nedal odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku odpoveď, i keď sa žalovanou podané odvolanie týkalo skutkových okolností, ku ktorým došlo po uvedenom dni. Nevysvetlil, z ktorého dôvodu nebolo možné v rozhodujúcom čase (vyhlásenia rozsudkov) považovať jej držbu za dobromyseľnú, resp. vzhľadom na ktorú okolnosť neprichádzalo do úvahy, že predmet sporu užívala dobromyseľne a nerušene po stanovenú vydržaciú dobu (a že je teda jeho vlastníčkou). Tento poznatok dovolacieho súdu, založený na oboznámení sa s obsahom spisu, opodstatňuje konštatovanie, že písomné vyhotovenie rozhodnutia dovolacieho súdu „neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie“. V zmysle druhej vety stanoviska R 2/2016 došlo teda v tomto smere k vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (resp. § 420 písm. f/ CSP).

23. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo je v ňom opodstatnené namietnuté, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Vzhľadom na nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku v časti, ktorej sa týkajú body 21. a 22. tohto uznesenia, dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo

70/2017).

25. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.